

Nr 648.

Av herr **Fagerholm**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 170, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.*

I proposition nr 170 har *Kungl. Maj:t* föreslagit vissa genomgripande ändringar beträffande beskattningen vid överlåtelse av goodwill. Förslaget innebär, att oavsett tiden för innehavet av goodwillvärdet beskattas det erhållna vederlaget såsom intäkt av rörelse. Förvärvaren erhåller i sin tur rätt att enligt särskilda regler verkställa avskrivningar å anskaffningskostnaderna. De nu gällande bestämmelserna innebära däremot, att någon skattskyldighet över huvud taget ej inträder för den ersättning, som kan erhållas vid försäljning av goodwillvärde, som upparbetats av ägaren själv. Har däremot säljaren förvärvat goodwillvärdet från annan och därefter försäljer detsamma, tillämpas reglerna för realisationsvinstbeskattning. Någon rätt för förvärvaren att verkställa avskrivning å goodwillvärdet finnes som regel ej enligt nuvarande bestämmelser.

I fråga om försäljning av goodwill föreligga i praktiken i huvudsak två olika fall. Det ena fallet är att den rörelse, med vilken goodwillvärdet är förknippat, drives i aktiebolagsform, det andra är, att goodwillen är knuten till enskild näringsidkares rörelse. I det förra fallet torde som regel den metoden tillämpas, att aktierna säljas och icke goodwillvärdet eller rörelsen som sådan. För aktieförsäljningen gälla då de vanliga reglerna för realisationsvinstbeskattning. En rörelseidkare, som drivit rörelsen i form av aktiebolag, har sålunda, under förutsättning, att han innehaft aktierna i mer än 5 år, möjlighet att överlåta rörelsen med däri upparbetade eller övertagna goodwillvärden utan att någon skattskyldighet inträder. För det fall åter att rörelsen bedrivs av enskild person, skulle enligt propositionen skattskyldighet inträda för ersättningen för den i rörelsen ingående goodwillen. Även om reglerna för ackumulerad inkomst tillämpas, kommer i detta fall skatten att sluka en väsentlig del av ersättningen. Den skattskyldige kommer sålunda i ett väsentligt ogynnsammare läge än om han drivit rörelsen i form av aktiebolag.

Den kategori av näringsidkare, som driver rörelsen såsom enskild firma, torde företrädesvis bestå av utövare av fria yrken, läkare, advokater o. s. v. ävensom hantverkare och medelstora och mindre köpmän etc. Ersättningen för goodwillvärdet, exempelvis i samband med att näringsidkaren drager sig tillbaka på grund av ålderdom och därför överlåter rörelsen, bildar ofta för honom det kapital, som behövs för hans ålderdomsförsörjning. Det synes

föga motiverat, att denna grupp av skattskyldiga de facto sättes i särställning.

Såsom en motivering för åtgärden att beskatta intäkt av överlåtelse av goodwill har anförts, att ersättningen utgör återvinning av kostnader, för vilka tidigare avdrag åtnjutits, t. ex. reklamkostnader. Denna motivering är emellertid icke helt rättvisande. Tänker man sig exempelvis den typ av rörelse, som drives av en läkare, en advokat eller en mindre hantverkare, har något avdrag för kostnader för goodwillens skapande som regel ej kunnat förekomma. Att rörelsen som sådan har ett värde, beror i detta fall icke på reklam eller dylikt utan främst på innehavarens personliga skicklighet och anseende samt den kundkrets, han därigenom har kunnat förvärva. Beskattningen av goodwillersättningen kommer därvid att innebära, att yrkesutövarens arbetsprestation så att säga beskattas två gånger nämligen dels för den direkta betalningen för hans arbetsprestation till kunderna och dels för samma arbetsprestationers så att säga ideella, samlade goodwillvärde, när verksamheten i sinom tid överlåtes. Det synes därför rimligt, att någon ändring i hittillsvarande regler icke vidtages när det gäller beskattning av ersättning för överlåtelse av goodwill.

I propositionen har vidare föreslagits, att avdrag ej skall tillåtas bl. a. för avskrivning å sådan organisationskostnad, som avses i aktiebolagslagen 100 § 8 mom. 2:a stycket. Enligt aktiebolagslagen föreskrives emellertid dylik avskrivning såsom obligatorisk. Med hänsyn till bestämmelserna i 41 § kommunalskattelagen om att inkomst av rörelse skall beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, synes det opåkallat att i skatteförfattningarna förbjuda avdrag för dylik avskrivning, i den mån den motsvaras av avskrivning i bokföringen. För att ernå konsekvens och reda i skattebestämmelserna synas därför även i detta fall bokföringsmässiga grunder böra tillämpas och sålunda avskrivning medgivas. Det sagda gäller givetvis icke sådana organisationskostnader som angivas i aktiebolagslagen 100 § 8 mom. 1:a stycket. Dylika kostnader få ju över huvud taget ej upptagas som tillgång i balansräkningen.

Med stöd av det ovan anförda hemställas,

dels att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 170, att avyttring av värde av goodwills natur icke skall upptagas såsom intäkt av rörelse i vidare mån än enligt nu gällande bestämmelser,

dels ock att avdrag för avskrivning å organisationskostnad enligt aktiebolagslagen 100 § 8 mom. 2:a stycket skall medgivas efter samma regler, som gälla enligt aktiebolagslagen.

Stockholm den 16 oktober 1951.

P. Hj. Fagerholm.